

Ihana joulueesityksessä joulun vietto on uutta ja ihmeellistä pienelle Teppana-tontulle. Kuva: Uupi Tirronen.

Iloa ja elämyksiä nukketeatterissa monelle sukupolvelle!

Suomessa on nykyään vain kourallinen lastenteattereita, mutta pääkaupungista löytyy Nukketeatteri Sampo. Se toimii Helsingin keskustassa Erottajankadulla. Teatterin tiloissa on Sampon Satumainen kahvila ja nukkenäyttely, jossa on nähtävillä nukketeatterinukkeja eri puolilta maailmaa.

Sampon esityksissä korostuvat yhdessä kokeminen, musiikin voima ja lapsen näkökulma maailmaan. Kaikissa esityksissä on elävä musiikki, ja lähes kaikki Sampon esiintyjät ovatkin ammattimaisia muusikoita – nukketeatterintekijän lisäksi. Monet esitykset sopivat jo vauvaikäiselle.

Yksi ohjelmiston erityispiirteistä on, että monet esitykset säilyvät ohjelmistossa vuosia, jopa vuosikymmeniä. Sampon kolmesta jouluesityksestä vanhin, *Yllätyslajha ystäväille*, on nähty joka joulun alla vuodesta 1992 lähtien. *Ihana joulue* taas sai ensi-iltansa 1996 ja *Joulue tulla jollottaa* 1998. Joka vuosi jouluesitykset vetävät väkeä, ja viimeisenä viikonloppuna ennen joulua näytöksiä saattaa olla jopa viisi päivässä.

Teatteri on perustettu vuonna 1977 ja sillä on kanta-asiakkaita, jotka ovat tuoneet aikanaan ensin lapsensa ja sitten lapsenlapsensa esityksiä katsomaan, nyt jo vähintään kolmen sukupolven voimin. Myös monille kouluilta ja päiväkodeille Sampon joulue- ja pääsiäisesitykset ovat vuosittain toistuva perinne.

Myös *MIAU! Pääsiäinen nukketeatterissa* on ollut Sampon repertoarissa joka pääsiäinen vuodesta 1993 alkaen. Vanhoja perinteitä käsittelevien esitysten sarjaan kuuluu myös vuonna 2019 ensi-iltansa saanut *KEKRI!* joka vie katsojat vanhoihin sadonkorjuun perinteisiin, nykyisin monin paikoin Suomessakin juhlistun Halloweenin sijasta.

Esityksiä nähdään myös eri puolilla pääkaupunkiseutua kulttuuritaloissa ja muissa sopivissa paikoissa, ja teatteri kiertää kutsuttuna muualla Suomessa ja ulkomailla.

Sampon toimintaan kuuluu monenlaista taidekasvatustoimintaa perheille ja yhä enemmän myös esityksiä aikuisille. Vuodesta 2017 lähtien teatteri on järjestänyt joka elokuu kansainvälisen SAMPO Festivaalin, joka on saavuttanut vankan aseman nukketeatterin kentällä monipuolisena ja korkeatasoisena nukketeatteritapahtumana.

Sampon viimeisin menestys on tunnetaitoja käsittelevä esitys *Fanni*, joka jatkaa ohjelmistossa myös tulevilla kausilla. Esityksen elävä videolavastus on herättänyt ihastusta ja aihe puhuttelee monia ajankohtaisuudellaan. *Fanni*-kirjat ovat tuttuja monille perheille. Lempä suhtautuminen lasten tapaan katsoa maailmaa ja ymmärtää omia tunteita toistuu myös monessa muussa Sampon esityksessä.

Anna Martikainen, tiedottaja-tuottaja, yleisötyövästava
Nukketeatteri Sampo ja SAMPO Festival

Leena-Maijan

KIRJASTOSSA

Leena-Maija Tuominen • Lisää kirja-arvioita blogissani: leena-maijankirjasto.blogspot.fi

Maailma horjuu ja on horjunut monella tavalla

Sirpa Kähkösen 36 uurnaa (Siltala 2023, 267 s.) on häkellyttävän hieno romaani. Sisältö on raskas, ahdistavakin, mutta samalla kerronta kuulasta ja raikasta. Romaanin kieli soi ja solisee. Kuopio-sarjassa ja kirjassaan Vihan ja rakkauden liekit (Otava 2010) Kähkönen on kertonut sukunsa vaiheista.

36 uurnassa pääosassa on Kähkösen äiti **Riitta**. Äiti on kuollut ja tytär on kutsunut tämän vuorokaudeksi vieraakseen. Kun äitiä ollaan haudattamassa sukhautaan, käy selville, että haudataan mahtuu 36 uurnaa. Tytär päättää ettei haudata täytettyä uurnilla. Hän ryhtyy keräämään esineitä, jotka voisi laittaa haudattavan äidin uurnan seuraksi. Romaanin keskiössä on äidin ja tyttären suhde. Äiti ei ole koskaan hyväksynyt tyttärtään.

"Sinä olet tuhonnut minun elämäni", sanoit, äitini, minulle jonkin riitamme keskellä. Ilmeeni viihdytti sinua, naurahtelit ja katsoit tarkkaan, kuinka sanat upposivat. ... Olin ehkä kolmentoista, olit alkanut rusentaa minua koko painollasi... Sinä olit väkivaltainen minua kohtaan, Sinä olit väkivaltainen kaikkia läheisiäsi kohtaan.

Tarinassa ovat mukana myös isovanhemmat, etenkin ukki, joka on ollut tytön tuki ja turva. Omalle tyttärelleen Tammissaaren vankilassa virunut ja pakkosyötetty mies ei ole pystynyt olemaan rakastava isä. Tarina kiertyy paljolti 1930-luvun tapahtumiin, joista sukujen piirissä on keskusteltu vielä vähemmän kuin talvi- tai jatkosodasta.

Valérie Perrinin Vettä kukille (suom. **Saara Pääkkönen**, WSOY 2023, 473 s.) on perhechronikka, melkein kuin dekkari, tasokas viihderomaani, tragedia ja komedia. Meillä on mielikuva valloittavista ranskalaisista miehistä, jotka kohtelevat kunnioittavasti naisia, mutta pettävät heti kun ehtivät. Vettä kukille kertoo näistä miehistä ja heidän naisistaan. Henkilöiden elämäntilat kietoutuvat yhteen ällistytty-

vällä, mutta uskottavalla tavalla. Päätapahetimitapaikkana on hautausmaa, mikä luo romaaniin kiehtovan ja hieman pelottavankin ilmapiirin. Päähenkilöinä ovat hautausmaan hoitaja ja hänen aviomiehen, joka keskittyy enemmän moottoripyörällä ajamiseen kuin hautausmaan hoitamiseen.

Jokaisen luvun alussa on mietelause, joka useimmiten vaatii pysähtymisen ja pohdintaa: "Kaikki haalistuu, kaikki siirtyy muistin ulottumattomiin."

Kirjan kieli on kuvailevaa, viipylevää ja kaunista, kiitokset kääntäjälle. Vettä kukille on ranskalaisen valokuvaajana ja käsikirjoittajana työskennelleen Perrinin toinen romaani. Teosta on myyty yli miljoona kappaletta 30 kielellä. Kirjan pohjalta on tehty teatteriesitys ja siitä on tekeillä tv-sarja.

Lydia Sandgrenin romaaniissa Läpileikkaus (suom. **Sanna Manninen**, WSOY 2023, 718 s.) etsitään vastauksia kysymyksiin. Mitä mahdollisuuksia göteborgilaisella kustannusyhtiöllä on selviytyä isojen yritysten konkurssissa? Voiko kuuluisaksi taidemaalariksi tulla maalaamalla ystävänsä vaimosta muotokuvan toisensa jälkeen? Miksi taideopiskelijat hakevat inspiraatiota Pariisista? Miksi kahden lapsen äiti haluaa kadota? Elämä muuttuu haaveet ja on hankaluuksia. Kadonneen äidin kohtalokin selviää yllättävällä tavalla. Romaanissa pohditaan paljon myös kirjallisuuden ja taiteen merkitystä, ratkotaan monimutkaisia ihmissuhteita ja kuvataan elämänsuunnan etsimistä. Mammuttikokoinen romaani ei houkutelut – äänikirjanakin 32 tuntia – mutta olikin kiehtova lukukokemus.

Elizabeth Stroutin Lucy meren rannalla (suom. **Kristiina Rikman**, Tammi 2023, 270 s.) on kuin ystävän kertomus siitä, mitä tapahtui, kun paettiin koronaa suurkaupungista maaseudun rauhaan. **Lucy Barton** (kirjailijan alter

ego) lähtee entisen aviomiehen **Williamin** kanssa koronaa pakoon New Yorkista merenrannalle Maineeseen. Romaanin henkilöt ovat tuttuja Stroutin aikaisemmista romaaneista. Nimeni on Lucy Barton, Kaikki on mahdollista ja Voi William!

Avioerosta on aikaa yli kaksikymmentä vuotta. Kumpikin on ollut eron jälkeen tahollaan naimisissa. Lucy on hiljattain menettänyt rakkaan aviomiehen. Aluksi Lucy ei ymmärrä miksi pitäisi lähteä. William on loistutkija ja perillä siitä mistä pandemiassa on kyse. Hän haluaa suojata itsensä lisäksi myös Lucyn. Samaa aikaan tapahtuu muutaakin: **George Floydin** murha ja sen aiheuttamat protestit sekä Capitol-kukkulan hyökkäys. Ja vielä pelottavampaa on tulossa. Turvallisuuden tunne horjuu romaanissa yhtä voimakkaasti kuin se on tehnyt ihmisten mielissä ympäri maailmaa.

Stroutin tapa kirjoittaa arkipäiväisesti ja kriisinkin keskellä levollisesti viehättää ja rauhoittaa. Romaanin kirjailija havautuu vähitellen ymmärtämään, ettei maailma ole enää entisensä. Hän alkaa löytää voimavaroja kirjoittamiseen. Hellyttävää on myös pariskunnan hiljalleen palaava yhteisymmärrys.

Ella-Maria Nuttin esikisromaani Pohjoisessa kahvi on juotu mustana (suom. **Jaana Nikula**, Johnny Kniga 2023, 206 s.) on koskettava esikisromaani. Ruotsin Lapista kotoisin oleva saamelaiskirjailija opiskelee psykologiaa. Romaani on kertomus äidin ja tyttären kohtaamisesta tai pikemminkin kohtaamattomuudesta. Äiti on jäänyt kotikonnuilleen Jällivaaraan, mutta on rohkaissut tyttärtään lähtemään opiskelemaan Tukholmaan. Äidillä on nyt tärkeää asiaa tyttärelle, sen kertominen ei onnistu puhelimestä eikä sitä voi kertoa tekstiviestillä. On lähdeittä tapaamaan tyttärtä. Kaiken paljastaminen ei onnistu, vaikka äiti päivästä toiseen etsii sopivaa hetkeä asiansa kertomiseen. Rankasta aiheestaan huolimatta kirja on lumoavan kaunis. Se on kuin balladi, jossa salaisuus jaetaan pala palalta.

Nukketeatteri Sampon joulue
Esitykset 11.11.-21.12.2023

Tule kokemaan joulun taikaa nukketeatteriin!

Nukketeatteri **SAMPO**
Erottajankatu 7, Helsinki
p. 020 735 2235
nukketeatterisampo.fi